

Lieta C-267/19**Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu****Iesniegšanas datums:**

2019. gada 28. marts

Iesniedzējtiesa:*Trgovački sud u Zagrebu* (Zagrebas Komerclietu tiesa, Horvātija)**Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:**

2019. gada 20. marts

Prasītāja:*PARKING d.o.o.***Atbildētāja:***SAWAL d.o.o.*

[..]

Eiropas Savienības Tiesai

[..]

Priekšmets:

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu un lūgums sniegt Tiesas 2017. gada 9. marta spriedumu *Zulfikarpašić* (C-484/15, EU:C:2017:199) un *Pula Parking* (C-551/15, EU:C:2017:193) pamatojuma interpretāciju lietā, kurai iesniedzējtiesa ir piešķirusi numuru *Povrv-1614/18*.

Vispirms iesniedzējtiesa lūdz aizsargāt prasītājas izpildes procedūrā un atbildētājas izpildes procedūrā kā pamatlietas dalībnieču personas datus.

Iesniedzējtiesas lūgumi ir šādi.

Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 19. panta 3. punkta b) apakšpunktu un Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. pantu *Trgovački sud u Zagrebu* (Zagrebas Komerclietu tiesa, Horvātija) kā valsts tiesa, kuru pārstāv tiesnesis *Mislav Kolakušić*, iesniedz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, lai vienveidīgi

interpretētu un piemērotu Savienības tiesības, kā arī lūgumu interpretēt spriedumus, ko Tiesa pasludinājusi lietās C-484/15 un C-551/15, saistībā ar lietu *Povrv-1614/18*, kuru izskata *Trgovački sud u Zagrebu* (Zagrebas tirdzniecības tiesa) (1. pielikums).

2017. gada 9. martā pasludinātajā spriedumā lietā C-551/15 Tiesa nosprieda, ka: “Regula Nr. 1215/2012 ir jāinterpretē tādējādi, ka Horvātijā notāri, tiem darbojoties to kompetenču robežās, kas piespiedu izpildes procedūrās, pamatojoties uz “publisku aktu”, tiem ir noteiktas valsts tiesībās, neietilpst jēdzienā “tiesa” minētās regulas izpratnē.”

Lai gan Tiesai ir skaidra un nepārprotama nostāja, ka notāri Horvātijā, pamatojoties uz publisku aktu, nav tiesīgi izdot izpildrakstus, šī ar Regulu Nr. 1215/2012 nesaderīgā prakse turpina pastāvēt. Pēc Tiesas pasludinātā 2017. gada 9. marta nolēmuma notāri ir izdevuši vairāk nekā miljonu izpildrakstu.

No 2013. gada 1. jūlija Horvātijas Republika ir pilntiesīga dalībvalsts Eiropas Savienībā, kuras iestādes nodrošina vienādu tiesisko režīmu visiem katras dalībvalsts pilsoņiem un juridiskajām personām.

Nolēmumu, ko Tiesa pieņēma lietā C-551/15, Horvātijas Republikas tiesas interpretē atšķirīgi, un to lielākā daļa uzskata, ka tas attiecas tikai uz notāru veiktajām piespiedu izpildes procedūrām, kurās atbildētāja izpildes procedūrā ir fiziska persona – citas Savienības dalībvalsts valstspiederīgā. **[oriģ. 2. lpp.]**

Piemēram, lietās *Povrv-1434/18*, *Povrv-3326/17* un *Povrv-3380/18 Trgovački sud u Zagrebu* (Zagrebas Komerclietu tiesa) atstāja spēkā maksājuma priekšrakstus, kas bija iekļauti notāru izsniegtajos izpildrakstos attiecībā uz ārvalstu juridiskām personām.

Turpretī lietā *Povrv-113/18 Trgovački sud u Zagrebu* (Zagrebas Komerclietu tiesa) noraidīja notāram adresētu izpildes lūgumu un atcēla izpildrakstu, kuru, pamatojoties uz publisku aktu, bija izdevis notārs.

Horvātijas tiesu nostājas un nolēmumi, ar kuriem diskriminējoši tiek iedibināta atšķirīga tiesību un Regulas Nr. 1215/2012 piemērošana attiecībā uz Horvātijas Republikas pilsoņiem un juridiskām personām, no vienas puses, un citu Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņiem un juridiskām personām, no otras puses, iesniedzējtiesas ieskatā nav pieļaujami.

Līdz ar to *Trgovački sud u Zagrebu* (Zagrebas Komerclietu tiesa) kā valsts tiesa vērsās Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, lai nodrošinātu Eiropas Savienības tiesību vienveidīgu piemērošanu visās dalībvalstīs un vienlīdzīgas attieksmes principa un pilsoņu un juridisku personu vienlīdzības principa ievērošanu, piemērojot Savienības tiesības lietā *Povrv-1614/18*, kuru izskata iesniedzējtiesa.

Ņemot vērā atšķirības Tiesas nolēmumu piemērošanā, ir jāiesniedz šis lūgums, lai noskaidrotu, vai, piemērojot Savienības tiesības Horvātijas Republikā, Horvātijas fiziskām un juridiskām personām kā Eiropas Savienības pilsoņiem ir nodrošināta tāda pati attieksme kā pret citu Eiropas Savienības dalībvalstu fiziskām un juridiskām personām un vai pret ārvalstu juridiskām personām ir tāda pati attieksme kā pret ārvalstu fiziskām personām.

Iesniedzējtiesa lūdz Tiesu apvienot šo lietu ar *Općinski sud u Novom Zagrebu* (Novi Zagrebas pilsētas tiesa, Horvātija) iesniegto lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu [lietā] ar numuru C-657/18, kā arī ar iesniedzējtiesas 2019. gada 11. martā iesniegto lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu un izskatīt šīs lietas kopā.

Atbilstoši Tiesas Reglamenta 94. pantam un Ieteikumiem valstu tiesām par prejudiciālās tiesvedības ierosināšanu iesniedzējtiesa – *Trgovački sud u Zagrebu* (Zagrebas Komerclietu tiesa) – savu lūgumu pamato šādi.

I. Kopsavilkums par tiesvedības priekšmetu, kā arī atbilstīgajiem faktiskajiem apstākļiem, kurus iesniedzējtiesa ir konstatējusi lietā ar numuru Povrv-1614/18

Pamatlietas puses ir *PARKING d.o.o.*, Horvātija, [...], prasītāja izpildes procedūrā, un *SAWAL d.o.o.*, Slovēnija [...], atbildētāja izpildes procedūrā. 2016. gada 25. aprīlī saskaņā ar izpildes lūgumu, kas balstīts uz publisku aktu, tika uzsākta izpildes procedūra, un 2016. gada 23. maijā notārs [...], Horvātija, pamatojoties uz publisku aktu, izdeva izpildrakstu, kurā liek atbildētājai 8 dienu termiņā samaksāt izvērīto prasījumu, kas norādīts izpildes lūgumā un kura apmērs bija 100 Horvātijas kunas (HRK), pieskaitot tam likumiskus nokavējuma procentus, kā arī tiesāšanās izdevumus 1741,25 kunu apmērā. Prasījums 100 Horvātijas kunu apmērā ir pamatots ar attiecīgu apliecinātu konta izrakstu [...], kas ir publisks akts, un attiecas uz nodevas samaksas pieprasījumu saskaņā ar *Zakon o Hrvatskoj radioteleviziji* (Likums par Horvātijas radio un televīziju). Lūgums kopā ar izpildrakstu tika nosūtīts atbildētājai 2017. gada 9. februārī. Atbildētāja izpildes procedūrā savlaicīgi cēla iebildumus pret izpildrakstu, apstrīdot prasījuma pamatojumu un apmēru, un it īpaši tā apgalvo, ka Horvātijas notārs nav un nevar būt kompetenta tiesu iestāde.

Saskaņā ar spriedumiem, kurus Tiesa pasludinājusi lietās C-484/15 un C-551/15, Horvātijā notāri, kas darbojas piespiedu izpildes procedūrās, pamatojoties uz “publisku aktu”, nevar tikt uzskatīti par tiesu nedz Regulas par Eiropas izpildes rīkojumu, nedz Regulas par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās izpratnē. Turklāt šajos spriedumos Tiesa norāda, ka savstarpējās uzticēšanās starp Savienības dalībvalstīm principa ievērošana sadarbības civillietās un komerclietās jomā paredz, ka nolēmumiem, kuru izpilde tiek lūgta citā dalībvalstī, ir jābūt pieņemtiem tiesas procesā, kas sniedz neatkarības un objektivitātes garantijas, kā arī nodrošina sacīkstes principa

ievērošanu. Tādējādi procedūra, kurā tiek izdots izpildraksts, nav uz sacīkstes principu balstīta procedūra, un šo nolēmumu pasludina nevis tiesu iestāde, bet gan notārs [oriģ. 3. lpp.], kurš, kā jau iepriekš tika norādīts, nevar tikt uzskatīts par tiesu. Šie apsvērumi ļauj secināt, ka iepriekš minēto izpildrakstu ir pasludinājusi iestāde, kurai pilnībā nav kompetences, un tādējādi ir jāpiemēro noteikumi par pilnīgu kompetences neesamību. Līdz ar to iesniedzējtiesa nevar atzīt aktus, ko ir pieņēmusi iestāde, kurai pilnībā nav kompetences, tādēļ nav iespējams turpināt iebildumu procedūru attiecībā uz šo izpildrakstu. Tātad tas, kas ir spēkā neesošs *ab initio*, nevar stāties spēkā, nedz tikt padarīts par spēkā esošu procedūras rezultātā, jo tas ir pretrunā pušu procesuālo tiesību vienlīdzības principam.

II. Lietā piemērojamo valsts tiesību normu saturs un atbilstīgā valsts judikatūra

Strīdīgā tiesību norma ir *Ovršni zakon* (Likums par piespiedu izpildi; turpmāk tekstā “OZ”) (publicēts *Narodne novine*, Nr. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 un 73/17), [proti,] valsts likum[a], ar ko notāriem ir piešķirtas pilnvaras veikt prasījumu piespiedu piedziņu, pamatojoties uz “publisku aktu”, izdodot izpildrakstu kā izpildes rīkojumu, bez atbildētāja izpildes procedūrā skaidri paustas piekrišanas, 1. pants. Tādējādi, tā kā strīdīgais jautājums ir par notāru kompetenci šajā civillietā, tiesa nav izskatījusi lietu pēc būtības.

Pirmās instances tiesa uzskatīja, ka 2017. gada 9. marta spriedumu *Zulfikarpašić* (C-484/15, EU:C:2017:199) un *Pula Parking* (C-551/15, EU:C:2017:193) pamatojumam un interpretācijai ir svarīga nozīme arī valsts tiesībās, un piemēroja šo Tiesas judikatūru un interpretāciju lietā *Povrv-1614/18*.

Judikatūra:

Lietā *Povrv-57/18* (2. pielikums) *Općinski sud u Novom Zagrebu* (Novi Zagrebas pilsētas tiesa) noraidīja izpildes lūgumu un atcēla notāra izdotu izpildrakstu, atsaucoties uz spriedumu, ko Tiesa ir pasludinājusi lietā C-551/15, pamatojot to šādi: “[..] procedūra, kuras rezultātā tiek izdots izpildraksts, nav uz sacīkstes principu balstīta procedūra un šo nolēmumu ir pasludinājusi nevis tiesu iestāde, bet gan notārs, kurš, kā jau iepriekš tika norādīts, nevar tikt uzskatīts par tiesu. Šie apsvērumi ļauj secināt, ka iepriekš minēto izpildrakstu ir pasludinājusi iestāde, kurai pilnībā nav kompetences, un tādējādi ir jāpiemēro noteikumi par pilnīgu kompetences neesamību. Līdz ar to iesniedzējtiesa nevar atzīt aktus, ko ir pieņēmusi iestāde, kurai pilnībā nav kompetences, tādēļ nav iespējams turpināt iebildumu procedūru attiecībā uz šo izpildrakstu. Tātad tas, kas ir spēkā neesošs *ab initio*, nevar stāties spēkā, nedz tikt padarīts par spēkā esošu procedūras rezultātā, jo tas ir pretrunā pušu procesuālo tiesību vienlīdzības principam.”

Savukārt *Županijski sud u Puli* (Pulas apgabaltiesa, Horvātija) ar rīkojumu Nr. *Gž Ovr-645/2018* (3. pielikums) atcēla rīkojumu *Povrv-57/18*, norādot šādu pamatojumu: “[..] pirmās instances tiesas nostāja par notāru kompetences neesamību izpildraksta pieņemšanas procedūrās, pamatojoties uz publisku aktu, ir

klūdaina, jo to kompetence ir paredzēta *OZ (Narodne novine Nr. 112/12, Nr. 25/13, Nr. 93/14, Nr. 55/16 un Nr. 73/17)* divdesmit sestās sadaļas tiesību normās, un tādējādi notārs ir rīkojies likumīgi, ja saskaņā ar *OZ 282. panta* noteikumiem pēc atbildētāja izpildes procedūrā celtiem iebildumiem par izpildrakstu, kuru notārs ir izdevis, pamatojoties uz publisku aktu, tas ir iesniedzis lietas materiālus pirmās instances tiesā, lai tā lemtu par iebildumu procedūru kā kompetentā tiesa. Šajā procedūras posmā lietā, kurā atbildētājam izpildes procedūrā ir Horvātijas Republikā deklarēts domicils teritorijā, kura atrodas pirmās instances tiesas jurisdikcijā, šai pēdējai minētajai saskaņā ar *OZ 282. panta 3. punktu* ir jālemj par atbildētāja izpildes procedūrā celtajiem iebildumiem, piemērojot *OZ 57. un 58. pantu*, un jāpasludina ar šīm tiesību normām saderīgs nolēmums. Tā kā šī tiesa, klūdaini piemērojot *ZPP [Zakon o parničnom potupku (Civilprocesa kodekss)] 16. panta* noteikumus, noraidīja izpildes lūgumu un pilnībā atcēla izpildrakstu, [kas pieņemts,] pamatojoties uz publisku aktu, notāra pilnīgas kompetences neesamības dēļ, tā ir pieļāvusi būtisku procedūras noteikumu pārkāpumu, kas noteikts *OZ 354. panta 1. punkta* noteikumos, kas izriet no šādas klūdainas *ZPP 16. panta un OZ 21. panta 1. punkta* piemērošanas un kas ir norādīts apelācijas sūdzībā [..].”

Tātad *Županijski sud u Puli* (Pulas apgabaltiesa) uzskata, ka var atstāt spēkā notāra izpildrakstu daļā, kurā atbildētājam izpildes procedūrā tiek piespriests veikt attiecīgo maksājumu. **[oriģ. 4. lpp.]**

Turklāt lietās *Povrv-1434/18, Povrv-3326/17 un Povrv-3380/18* (4. pielikums) *Trgovački sud u Zagrebu* (Zagrebas Komerclietu tiesa) atstāja spēkā maksājuma priekšrakstus, kas ietverti notāru izdotajos izpildrakstos pret ārvalstu juridiskām personām ar parādsaistībām.

Turpretī lietā *Povrv-113/18* (5. pielikums) *Trgovački sud u Zagrebu* (Zagrebas Komerclietu tiesa) noraidīja notāram adresētu izpildes lūgumu un atcēla notāra izdotus izpildrakstus, [kas izdoti,] pamatojoties uz publisku aktu, atsaucoties uz spriedumu, ko Tiesa pasludināja lietā *C-551/15*, pamatojot to šādi: “[..] procedūra, kuras rezultātā tiek izdots izpildraksts, nav uz sacīkstes principu balstīta procedūra, un šo nolēmumu ir pasludinājusi nevis tiesu iestāde, bet gan notārs, kurš, kā jau iepriekš tika norādīts, nevar tikt uzskatīts par tiesu. Šie apsvērumi ļauj secināt, ka iepriekš minēto izpildrakstu ir pasludinājusi iestāde, kurai pilnībā nav kompetences, un tādējādi ir jāpiemēro noteikumi par pilnīgu kompetences neesamību. Līdz ar to iesniedzējtiesa nevar atzīt aktus, ko ir pieņēmusi iestāde, kurai pilnībā nav kompetences, tādēļ nav iespējams turpināt iebildumu procedūru attiecībā uz šo izpildrakstu. Tātad tas, kas ir spēkā neesošs *ab initio*, nevar stāties spēkā, nedz tikt padarīts par spēkā esošu procedūras rezultātā, jo tas ir pretrunā pušu procesuālo tiesību vienlīdzības principam”.

Šajos valsts tiesu nolēmumos ir izvirzītas atšķirīgas juridiskās koncepcijas saistībā ar notāru kompetenci izpildrakstu izdošanā.

III To iemeslu izklāsts, kuru dēļ iesniedzējtiesa uzdod jautājumus par dažu Savienības tiesību normu interpretāciju vai spēkā esamību, kā arī par saikni, kādu tā konstatē starp šīm tiesību normām un pamatlietā piemērojamajiem valsts tiesību aktiem

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu mērķis ir nodrošināt Savienības tiesību vienveidīgu piemērošanu visās dalībvalstīs un vienlīdzīgas attieksmes un pilsoņu vienlīdzības principa ievērošanu, piemērojot Savienības tiesības, kā arī izveidot vienotu valsts tiesu judikatūru attiecībā uz Savienības *acquis* piemērošanu.

Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. pantā ir paredzēts, ka ikvienam ir tiesības uz taisnīgu un atklātu lietas izskatīšanu saprātīgos termiņos neatkarīgā un objektīvā ar likumu izveidotā tiesā. Šīs konvencijas 14. pantā ir noteikts diskriminācijas aizliegums un paredzēts, ka šajā konvencijā minēto tiesību un brīvību īstenošana tiek nodrošināta bez jebkādas diskriminācijas – neatkarīgi no dzimuma, rases, ādas krāsas, valodas, reliģijas, politiskajiem vai citiem uzskatiem, nacionālās vai sociālās izcelsmes, saistības ar kādu nacionālo minoritāti, mantiskā stāvokļa, kārtas vai cita stāvokļa. LESD 18. pantā ir paredzēts, ka, piemērojot Līgumus un neskarot tajos paredzētos īpašos noteikumus, ir aizliegta jebkāda diskriminācija pilsonības dēļ. Iesniedzējtiesa uzskata, ka šajā lietā Horvātijas valstspiederīgie un juridiskās personas tiek diskriminēti salīdzinājumā ar citu Eiropas Savienības dalībvalstu valstspiederīgajiem un juridiskajām personām, kā tas izriet no minētajiem Tiesas 2017. gada 9. marta spriedumiem *Zulfikarpašić* (C-484/15, EU:C:2017:199) un *Pula Parking* (C-551/15, EU:C:2017:193). Saskaņā ar iepriekš minētajiem spriedumiem citās Savienības dalībvalstīs [Horvātijas notāru izdoti] izpildraksti netiek par tādiem atzīti Regulas par Eiropas izpildes rīkojumu un Regulas par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās izpratnē. Tādējādi valsts tiesību aktos notāriem ir piešķirtas tiesības izdot izpildrakstus, kas citās Eiropas Savienības dalībvalstīs netiek atzīti par izpildrakstiem vai par tiesas nolēmumiem. No šo spriedumu pamatojuma skaidri izriet, ka šī procedūra notāra klātbūtnē nesniedz neatkarības un objektivitātes garantijas un nenodrošina sacīkstes principa ievērošanu. Šīs situācijas dēļ veidojas nevienlīdzīga attieksme pret Horvātijas fiziskām un juridiskām personām salīdzinājumā ar citu Eiropas Savienības dalībvalstu fiziskām un juridiskām personām, kā arī nevienlīdzīga attieksme pret ārvalstu fiziskām un juridiskām personām, un tā ir tāda, ka tā veido diskrimināciju. Sacīkstes principa neievērošana šajā procedūrā izraisa nevienlīdzīgu attieksmi pret lietas pusēm, un tādējādi tiek pārkāptas ECPAK nostiprinātās pamattiesības uz taisnīgu lietas izskatīšanu. **[oriģ. 5. lpp.]**

Sabiedrību tiesības prasa saskaņot Eiropas noteikumus šajā jomā Savienības teritorijā ar mērķi nostiprināt tiesisko drošību, lai veicinātu saimniecisko darbību un ieguldījumus atbilstoši Līgumam par pievienošanos [Eiropas Savienībai] un Līgumam par Eiropas Savienības darbību. Interpretācija, kas ir pretrunā sabiedrību vienlīdzības principam, ir nelabvēlīgāka valsts sabiedrībām salīdzinājumā ar citu Savienības dalībvalstu sabiedrībām, un tas ir pretrunā Savienības pamatprincipiem.

Konkrētie prejudiciālie jautājumi ir šādi:

1. Vai, ņemot vērā Tiesas spriedumus lietās C-484/15 un C-551/15, ar Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. panta 1. punktu un Līguma par Eiropas Savienības darbību 18. pantu ir saderīga tāda valsts tiesību norma kā *Ovršni zakon* (Likums par piespiedu izpildi) (publicēts *Narodne novine* Nr. 112/12, Nr. 25/13, Nr. 93/14, Nr. 55/16 un Nr. 73/17) 1. pants, ar ko notāriem ir piešķirtas pilnvaras veikt prasījumu piespiedu piedziņu uz publiska akta pamata, izdodot izpildrakstu kā izpildes dokumentu, bez Horvātijas Republikā reģistrētās juridiskās personas, kas ir parādniece, skaidri paustas piekrišanas?

2. Vai Tiesas 2017. gada 9. marta spriedumos *Zulfikarpašić* (C-484/15, EU:C:2017:199) un *Pula Parking* (C-551/15, EU:C:2017:193) sniegto interpretāciju var piemērot iepriekš izklāstītajai lietai *Povrv-1614/2018*, kas ir jāizskata iesniedzējtiesai, un – konkrētāk – vai Regula Nr. 1215/2012 ir jāinterpretē tādējādi, ka Horvātijā notāri, kas savu pilnvaru robežas, kuras tiem ir piešķirtas valsts tiesībās, rīkojas piespiedu izpildes procedūrās uz “publiska akta” pamata, kurās atbildētāji izpildes procedūrā ir citās Eiropas Savienības dalībvalstīs reģistrētas juridiskas personas, neietilpst jēdzienā “tiesa” minētās regulas izpratnē?

[..]

[omissis: pasta adrese un elektroniskā pasta adrese]

Pielikumi:

- 1) Dokumentācija saistībā ar pamatlietu *Povrv-1614/18*: no Nr. 1 līdz Nr. 20,
- 2) *Općinski sud u Novom Zagrebu* (Novi Zagrebas pilsētas tiesa) judikatūra, lieta *Povrv-57/18*: Nr. 21 un Nr. 22,
- 3) *Županijski sud u Puli* (Pulas apgabaltiesa) judikatūra, lieta *Gž Ovr-645/18*: Nr. 23 un Nr. 24,
- 4) *Trgovački sud u Zagrebu* (Zagrebas Komerclietu tiesa) judikatūra, lietas *Povrv-1434/18*, *Povrv-3326/17* un *Povrv-3380/18*: no Nr. 24 līdz Nr. 29,
- 5) *Trgovački sud u Zagrebu* (Zagrebas Komerclietu tiesa) judikatūra, lieta *Povrv-113/18*: Nr. 30 un Nr. 31.